

ҚазМұнайГаз және салыстырмалы (ұлттық) компаниялар: ауқымы мен қызмет нәтижелері

Кіріспе

«ҚазМұнайГаз» (ҚМГ) – Қазақстанның ұлттық мұнай-газ компаниясы – 2024 жылғы қаржылық тұрақсыздық жағдайында өз қызметін сенімді аяқтап, көптеген ұлттық мұнай-газ компанияларымен салыстырғанда операциялық тұрақтылық пен қаржылық тәртіптіліктің жоғары деңгейін көрсетті. Мұнай бағасының төмендеуі мен энергия нарығындағы өзгермелі жағдайға қарамастан, ҚМГ өндіріс көлемін сақтап қалуға, қаржылық жағдайын нығайтуға және қарыз жүктемесін азайтуға қол жеткізді. Бұл компанияның стратегиялық икемділікке ие екенін көрсетеді, ал мұндай қасиет қазіргі кезде мемлекеттік мұнай-газ компаниялары арасында сирек кездеседі.

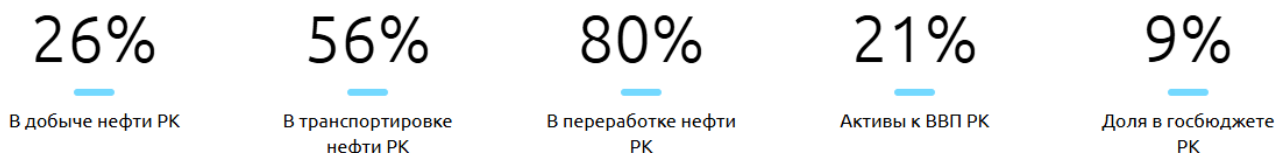
Осы талдау ҚМГ-ның соңғы нәтижелерін Аргентинаның YPF SA, Венгрияның MOL Group және Анголаның Sonangol сияқты бірқатар салыстырмалы мемлекеттік компаниялармен салыстыру арқылы жан-жақты сипаттауға бағытталған. Аталған компаниялардың барлығы мемлекет меншігінде болғанымен, олардың даму бағыттары геосаяси, экономикалық және операциялық факторларға байланысты айтарлықтай ерекшеленеді. Қаржылық коэффициенттер, операциялық үрдістер мен стратегиялық шешімдерді талдау арқылы бұл мақала ҚМГ-ның жаһандық энергетикалық ортадағы қазіргі орнына кешенді баға беріп, мемлекеттік мұнай-газ компаниялары алдында тұрған сын-қатерлер мен мүмкіндіктерді көрсетеді.

ҚМГ-ға қысқаша шолу және салыстырмалы компанияларды іріктеу тәсілі

«ҚазМұнайГаз» компаниясы [2002 жылы](#) «Қазақойл» Ұлттық мұнай компаниясы» ЖАҚ пен «Мұнай және газ тасымалы ұлттық компаниясы» ЖАҚ-тың бірігуі нәтижесінде құрылып, Қазақстанның мұнай-газ секторының негізгі буынына айналды. Тік интеграцияланған компания ретінде ҚМГ мұнай-газ саласындағы барлық өндірістік кезеңдерді қамтиды — барлау мен өндіруден бастап, тасымалдау, қайта өңдеу және (көтерме) мұнай өнімдерін сатуға дейін. Компанияның меншік құрылымы оның мемлекет үшін стратегиялық маңызын көрсетеді: «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры 67,42% бақылау үлесіне ие, Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігіне 20% тиесілі, ал Қазақстан Ұлттық Банкінің үлесі — 9,58%. Қалған шамамен 3% акциялар KASE және AIX қор биржаларында еркін айналымда.

Ключевые показатели

КМГ является национальным лидером нефтегазовой отрасли Казахстана

Дереккөз: ҚМГ ресми сайты

Осы салыстырмалы талдау үшін компанияларды іріктеу барысында ҚМГ-ға қызмет ауқымы, бизнес құрылымы және меншік нысаны жағынан ұқсас ұйымдарға басымдық берілді. Сонымен қатар, іріктеу барысында мемлекеттік мұнай-газ компаниялары тап болатын әртүрлі шынайы жағдайларды бейнелей алатын кәсіпорындар қарастырылды.

Роснефть, National Iranian Oil Company және Petróleos de Venezuela бұл талдау аясынан саналы түрде алынып тасталды, себебі оларға салынған халықаралық санкциялар олардың қаржылық және операциялық көрсеткіштерін бұрмалайды, бұл салыстыруды дәл емес әрі аналитикалық тұрғыдан негізсіз етеді. Оның орнына YPF SA (Аргентина), MOL Group (Венгрия) және Sonangol (Ангола) сияқты компанияларға негізгі назар аударылды. Қосымша түрде, әлеуетті салыстырмалы компаниялардың кеңірек тобы қарастырылды, соның ішінде: ADNOC (БАӘ), Saudi Aramco (Сауд Арабиясы), PEMEX (Мексика), Petrobras (Бразилия), PetroChina (Қытай) және Equinor (Норвегия).

Алайда, бұл компаниялардың көбі санкцияларға байланысты емес себептермен – мысалы, өндіру көлемінің айтарлықтай айырмашылығы, саяси жүйелердің ерекшеліктері немесе жария есептіліктің жеткіліксіздігі – негізгі салыстырмалы топтан шығарылды. Сондай-ақ SOCAR (Әзербайжанның мемлекеттік мұнай-газ компаниясы) да талқыланды. Ол ҚМГ-мен қызмет көлемі және операциялық контексте ұқсас болғанымен, оның 2024 қаржылық жылға арналған жылдық есебі әлі жарияланбаған.

Saudi Aramco, PetroChina, Petrobras және Equinor сияқты ірі жаһандық ойыншылар ҚМГ-мен тікелей салыстыруға келмегендіктен, олар арнайы тарауда жеке қарастырылады. Бұл компаниялар ауқымы мен жаһандық ықпалы жағынан ҚМГ-дан едәуір асып түседі.

Қарастырылған барлық компаниялар, реттеуші орта мен нарықтық жағдайлар әртүрлі болғанымен, ҚМГ секілді бір ортақ мәселе алдында тұр:

мемлекеттік мүдделер мен коммерциялық мақсаттар арасындағы тепе-теңдікті табу қажеттілігі.

- [YPF SA](#) – Аргентинаның жетекші мұнай-газ компаниясы, негізінен мемлекеттік меншікке тиесілі, макроэкономикалық тұрақсыздық пен саяси ықпал жағдайында жұмыс істейді.

- [MOL Group](#) – толық мемлекеттік емес, бірақ Венгрия үкіметі компанияның ең ірі акционері болып табылады. Компания Орталық және Шығыс Еуропа елдерінде жұмыс істейді, жекешелендіру мен аймақтық интеграцияның аралас моделін көрсетеді.
- [Sonangol](#) – Анголаның ұлттық мұнай компаниясы, ірі активтерге ие, бірақ саяси тұрақсыздық пен экономикалық тиімсіздіктің салдарымен бетпе-бет келеді.

Компания	ҚМГ	YPF SA	MOL Group	Sonangol
Добыча нефти и газа	✓	✓	✓	✓
Трубопроводы	✓	✓	✓	✓
НПЗ	✓	✓	✓	✓
АЗС	✗	✓	✓	✓
Листинг акций	KASE, AIX	Буэнос-Айрес, NYSE	Будапешт, Варшава	✗
Доля государства	~97%	51%	21%	100%
Добыча нефти и конденсата, 2024*	23,8 млн тонн	12,8 млн тонн	2,19 млн тонн	55,8 млн тонн
Добыча природного газа, 2024*	9,6 млрд м3	14,6 млрд м3	2,2 млрд м3	5,6 млрд м3
Запасы нефти на конец 2024	716 млн тнэ [2P]	75 млн тнэ [1P]	47 млн тнэ [2P]	Не раскрыто

*Значения Sonangol за 2023.

Дереккөз: ашық деректер негізінде ENERGY Insights & Analytics құрастырған

Жүргізілген талдауда басты назар абсолютті көрсеткіштерге емес, тенденциялар мен негізгі қаржылық коэффициенттерге аударылды. Мұндай тәсіл әртүрлі операциялық жағдайларды ескеруге мүмкіндік беріп, неғұрлым мазмұнды әрі дәл салыстыру жүргізуге жағдай жасайды.

ҚазМұнайГаз және салыстырмалы компаниялар – 2024 жылы

[2024 қаржылық жылы](#) ҚМГ үшін жаһандық мұнай нарығындағы жоғары құбылмалылық пен сұраныстың төмендеуі жағдайында бейімделу қабілетін сынақтан өткізген кезең болды. Компанияның кірісі біршама азайғанымен, бұл көрсеткіш әлемдік нарықтағы орташа мұнай бағасының құлдырауы аясында көптеген мұнай экспорттаушы елдерді қамтыған жалпы теріс үрдістерді бейнелейді. Алайда, осы үстірт көрсеткіштердің артында операциялық тұрақтылық пен стратегиялық мақсаттарға назар аударудың нақты көрінісі жатыр.

2024 жылы ҚМГ мұнай мен газ конденсатын өндіру көлемін 1%-ға арттырып, 23,8 млн тоннаға жеткізді.

Добыча нефти и газоконденсата, тыс. тонн

Показатель	2022	2023	2024
Объем добычи нефти и газоконденсата	22 012	23 532	23 837
Операционные активы	13 761	13 559	14 294
Озенмұнайгаз	5 096	4 877	5 098
Эмба мұнайгаз	2 581	2 722	2 790
Мангистау мұнайгаз	3 049	3 075	3 085
Казгермұнай	651	594	521
Каражанбасмұнай	1 071	1 027	1 077
ПетроКазахстан Инк.	554	515	472
Казахойл Ақтобе	281	253	238
Казахтуркмұнай	436	436	440
Урихтау Оперейтинг	43	20	84
Дунга		40	378
Урал Ойл энд Газ		1	111
Мегапроекты	8 251	9 973	9 544
Тенгиз	5 836	5 779	5 562
Кашаған ¹	1 402	3 108	2 885
Карачаганак	1 013	1 086	1 097

Дереккөз: ҚМГ-ның 2024 қаржылық жылға арналған жылдық есебі

Мұнай мен газ конденсатын өндіру көлемінің артуы негізінен «Өзенмұнайгаз» (ӨМГ), «Ембімұнайгаз» (ЕМГ) және «Маңғыстаумұнайгаз» сияқты негізгі еншілес және үлестес компаниялар игеріп жатқан [жетілген кен орындарындағы](#) өсім есебінен қамтамасыз етілді.

2024 жылы мегажобалардағы өндіру көлемінің төмендеуін ішінара өтеуге дәл осы жетілген активтер бойынша табысты көрсеткіштер мүмкіндік берді. Бұл жетістіктер өндірістік процестердің тиімділігін арттыруға бағытталған менеджмент стратегиясының нәтижесінде мүмкін болды.

Сонымен қатар [ҚМГ-ның Теніз, Қашаған және Қарашығанак](#) секілді мегажобалардағы үлестері компанияға операциялық бақылау жүргізуге мүмкіндік бермейді, яғни ҚМГ бұл жобалардағы өндірістік нәтижелерге тікелей ықпал ете алмайды.

Ключевые операционные и финансовые результаты

		2023	2024	% изменение
Операционные	Нефть и газовый конденсат	23,5 млн тонн (485 тыс. барр. в сутки)	23,8 млн тонн (490 тыс. барр. в сутки)	+1,3%
	Транспортировка нефти	80,4 млн тонн	83,5 млн тонн	+3,9%
	Объемы переработки	19,6 млн тонн	19,2 млн тонн	-2,2%

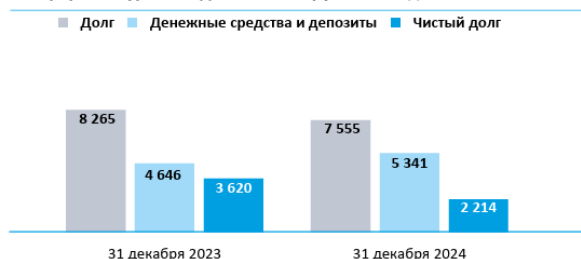
		2023	2024	% изменение
Финансовые	Выручка	\$ 18 236 млн	\$ 17 750 млн	-2,7%
	EBITDA	\$ 4 398 млн	\$ 4 264 млн	-3,1%
	Свободный денежный поток ¹	\$ 2 157 млн	\$ 2 555 млн	+18,4%
	Капитальные вложения (кассовый метод)	\$ 1 498 млн	\$ 1 374 млн	-8,3%
	Общий долг	\$ 8 265 млн	\$ 7 555 млн	-8,6%
	Чистый долг	\$ 3 620 млн	\$ 2 214 млн	-38,8%

Дереккөз: ҚМГ-ның 2024 қаржылық жыл қорытындысына арналған презентациясы

Түскен табыстың төмендеуіне қарамастан, ҚМГ-ның операциялық көрсеткіштері қаржылық жүктемені ішінара жеңілдетуге ықпал етіп, өндіру көлемінің ұлғаюы мен тиімділіктің артуы арқылы маңызды рөл атқарды. Компанияның шығындарды бақылауға және капиталды ұқыпты бөлуге бағытталған саясаты нарықтағы тұрақсыздыққа қарамастан, тұрақты еркін ақша ағынын (free cash flow) қалыптастыруға мүмкіндік берді. Бұл оң өзгеріс кездейсоқ емес — ол операциялық қызметті оңтайландыру, жеткізушілермен келісімшарттар шарттарын қайта қарау және айналым капиталын басқару сияқты стратегиялық шаралардың нәтижесі болды. Бұл қадамдардың маңыздылығын асыра айту қиын, себебі еркін ақша ағыны – кез келген капиталы көп қажет ететін саланың өміршеңдігінің негізі. Ол компанияға ағымдағы қызметін қаржыландыруға, дивидендтер төлеуді жалғастыруға және болашақ инвестициялық жобаларды іске асыру үшін икемділікті сақтауға мүмкіндік береді.

Сбалансированный долговой портфель

Комфортный уровень долговой нагрузки, млн долл. США¹

Движение долга, млн долл. США

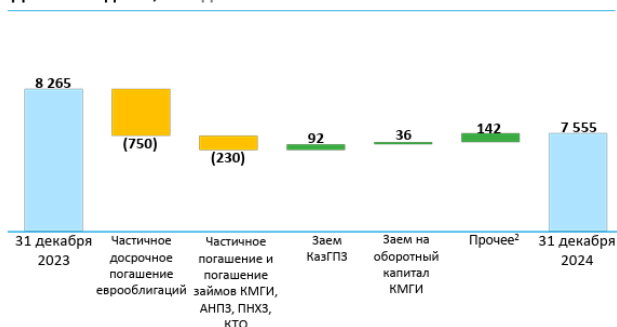
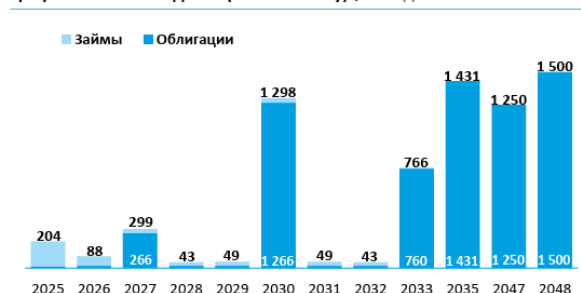
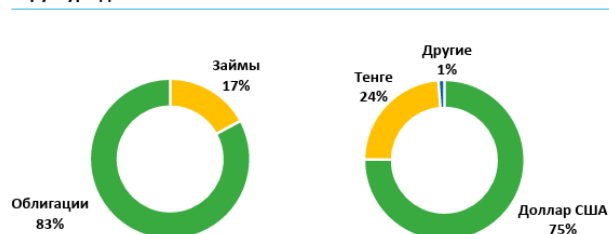

График погашения долга (по номиналу)³, млн долл. США

Структура долга

Дереккөз: ҚМГ-ның 2024 қаржылық жыл қорытындысына арналған презентациясы

2024 қаржылық жылдағы ҚМГ-ның ең әсерлі жетістіктерінің бірі — қарыз жүктемесін азайтудағы ілгерілеу болды. Қиын қаржылық міндеттемелерге тап болып отырған салыстырмалы компаниялар жағдайында, ҚМГ-ның қарызды қысқарту бағытындағы стратегиясы ұқыпты қаржылық басқарудың көрнекті үлгісі болып табылады. ҚМГ пайыздық шығыстарды азайтып, балансты нығайта отырып, тек қарыз құрылымын жақсартып қана қоймай, инвесторлардың сенім деңгейін де арттырды. Қаржылық тұрақтылыққа бағытталған бұл стратегиялық назар ҚМГ-ға пайдалықты сақтауға мүмкіндік берді, тіпті маржаның қысымына қарамастан: қатаң шығындарды бақылау мен өнімділікті арттыру кірістің төмендеуін ішінара өтеді. Компанияның қиын жылда да оң таза табыс пен еркін ақша ағынын ұстап тұру қабілеті оның тұрақтылығы мен икемділігін айқын көрсетеді — бұл қасиеттер болашақтағы белгісіздік жағдайында

әсіресе,

ҚҰНДЫ.

	ҚМГ	YPF SA	MOL Group	Sonangol
Выручка, млрд \$	17,8	19,3	25,1	10,5
EBITDA, млрд \$	4,3	4,7	2,9	3,4
EBITDA, %	24%	24%	12%	32%
Свободный денежный поток, млрд \$	2,6	-0,8	0,5	0,4
Свободный денежный поток, %	15%	-4%	2%	3%
CapEx [касса], млрд \$	1,4	5,0	1,7	0,7
CapEx/Выручка	8%	26%	7%	7%
ROACE*	6,5%	10,9%	5,2%	3,6%

* Чистая прибыль / Средневзвешенный капитал (Капитал + Долг)

Дереккөз: ашық деректер негізінде ENERGY Insights & Analytics құрастырған

2024 қаржылық жылға арналған талдауға іріктелген компаниялармен салыстырғанда ҚМГ көрсеткіштері ерекше тұрақты болып көрінеді, бұл негізгі қаржылық метрикалармен расталады. YPF SA және MOL Group-пен салыстырғанда ҚМГ-ның кірісі төменірек болғанына қарамастан, ҚМГ EBITDA бойынша YPF SA деңгейіне – 24% жетті, MOL Group-тан (12%) айтарлықтай асып түсті және тек аздап Sonangol-дан (32%) төмен қалды. Осындай жоғары операциялық рентабельділікті ҚМГ-ның 2,6 млрд АҚШ долларын құрайтын еркін ақша ағыны қуатты түрде қолдайды. Бұл нәтиже MOL және Sonangol көрсеткіштерінен едәуір жоғары және кірістің 15%-ын құрайды, ал YPF SA теріс еркін ақша ағынын көрсетті, бұл кіріс деңгейінің жоғары болуына қарамастан ақша ағынын қалыптастырудағы қиындықтарды көрсетеді.

ҚМГ-ның капиталдық шығындарға (CapEx) ұқыпты көзқарасы ерекше назар аудартады. Капиталдық шығындардың кіріске қатынасы тек 8% деңгейінде болып, компания сақтықпен инвестициялау стратегиясын ұстанады, бұл өтімділікті қолдауға және балансты нығайтуға мүмкіндік береді. Ал YPF SA үшін бұл көрсеткіш кірістің 26%-ын құрайды. MOL Group және Sonangol-дың CapEx/кіріс көрсеткіштері 7% деңгейінде, бұл да шығындарға ұқыптылықты білдіреді, алайда бұл компаниялардың ешқайсысы ҚМГ секілді үлкен еркін ақша ағыны мен орташа инвестицияларды бірге көрсете алмады.

Орташа салмақталған пайдаланып жатқан капиталға қайтарымдылық (ROACE) көрсеткішінде ҚМГ 6,5% көрсетті, бұл талқыланған компаниялар арасында екінші орынды алып, тек YPF SA-дан төмен. Дегенмен, YPF SA-ның теріс еркін ақша ағыны оның жоғары ROACE көрсеткішін өтемдейді, себебі ROACE бухгалтерлік пайданың көрсеткіші болғанымен, нақты ақша ағынын көрсетпейді.

Барлық осы көрсеткіштер ҚМГ-ның халықаралық аналогтар арасындағы теңдестірілген және тұрақты қаржылық моделін айқындайды. Олар ҚМГ басқару стратегиясының

тиімділігін — операциялық тиімділік пен капиталды ұқыпты бөлуге басымдық беруін көрсетеді. YPF SA мұнай өнімдері бағасының өсуі мен экспорт көлемінің артуынан пайда көргенімен, макроэкономикалық тұрақсыздық пен жоғары капиталдық шығындар әсерінен оң ақша ағынын жасай алмады. MOL Group тұрақты еуропалық ортада жұмыс істегенімен, өңдеу саласында төмен табыстылық пен жоспарлы жөндеулерге кеткен айтарлықтай шығындар EBITDA маржасын төмендетіп, еркін ақша ағынының өсуіне шектеу қойды. Sonangol EBITDA маржасы ең жоғары болғанымен, еркін ақша ағыны орташа деңгейде қалып, капиталдық шығындары төмен болды, бұл операциялық тиімсіздік пен бұрынғы оңтайсыз шешімдердің салдарын көрсетеді.

Болашаққа қарасақ, ҚМГ-ның нығайтылған ақша ағыны мен төмендетілген қарызы одан әрі өсу үшін берік негіз болып табылады. Компания мұнай бағасының немесе сұраныстың қалпына келуінен пайда көріп, операциялық жақсартулар қосымша құн әкелуі тиіс. Басқарудың ұқыпты қаржылық стратегиясы мен негізгі активтерге зейінділігі акционерлерге тұрақты кіріс беріп, жаһандық энергетика нарығының өзгерістеріне жылдам жауап беруге мүмкіндік береді. Алайда, алда қиындықтар да бар. Нарық құбылмалылығы мен жаһандық энергетикалық өту салдарынан ҚМГ-дан үнемі жаңалық енгізу мен бейімделу талап етіледі, ұлттық экономиканы дамыту міндеттерін бәсекеге қабілеттілікті сақтаумен теңестіру қажет болады.

Ұлттық мұнай-газ алыптарының нәтижелері

ҚМГ-ның қаржылық жағдайы мен стратегиялық амбицияларын толық түсіну үшін оның жақын аналогтарынан тыс шығу және мұнай-газ саласындағы әлемдік алып компаниялардың нәтижелерін қарастыру пайдалы болады — бұл мемлекеттік компаниялар, олардың көлемі, табыстылығы және операциялық тиімділігі бүкіл саланың алтын стандарты болып табылады.

Key financial results

	Year ended December 31			
	SAR		USD*	
	2024	2023	2024	2023
All amounts in millions unless otherwise stated				
Net income	398,422	454,764	106,246	121,271
EBIT ⁶	772,296	865,037	205,946	230,677
Capital expenditures	188,890	158,308	50,371	42,215
Free cash flow ⁶	319,998	379,506	85,333	101,202
Dividends paid	465,918	366,674	124,245	97,780
ROACE ^{6,7}	20.2%	22.5%	20.2%	22.5%
Average realized crude oil price (\$/barrel)	NA	NA	80.2	83.6

Дереккөз: Saudi Aramco

Саладағы барлық компаниялардың арасында Saudi Aramco сөзсіз көшбасшы болып қала береді, мемлекеттік де, жеке сектордағы да бәсекелестерін қызғанышқа бөлейтін тұрақты көрсеткіштер көрсетуде. [2024 қаржылық жылда](#) компания таза пайдасын 106,2 млрд АҚШ доллары деңгейінде тіркеді — бұл көрсеткіш мұнай бағасының төмендеуіне байланысты өткен жылмен салыстырғанда 12% азайғанымен, әлемдегі кез келген басқа энергетикалық компанияның пайдасынан айтарлықтай асып түседі. Бұл ерекше пайда 436 млрд АҚШ долларын құраған кірістің нәтижесінде алынған, бұл Aramco-ның төмен баға жағдайында да жоғары қосылған құн қалыптастыру қабілетін айқындайды. Операциялық ақша ағыны 135,7 млрд доллар, ал еркін ақша ағыны 85,3 млрд доллар болып, капиталды бөлу мен шығындарды басқарудағы жоғары тәртіпті көрсетеді.

2024 қаржылық жылда әлемнің ең ірі мемлекеттік мұнай-газ компаниялары да қолайсыз нарық конъюнктурасына тап болды, алайда олардың бұл сын-қатерлерге берген реакциясы әр түрлі болды, бұл ҚМГ үшін маңызды бағыттар мен салыстырмалы көрсеткіштерді анықтауға мүмкіндік береді.

	КМГ	Saudi Aramco	PetroChina	Equinor	Petrobras
Добыча нефти и конденсата, млн тонн	23,8	514	105	137	110
Добыча природного газа, млрд м3	9,6	120	140	116	32
Выручка, млрд \$	17,8	480	400	104	79
EBITDA, млрд \$	4,3	206	65	32	32
EBITDA, %	24%	43%	16%	31%	40%
Свободный денежный поток, млрд \$	2,6	85	14	8	16
Свободный денежный поток, %	15%	18%	4%	8%	21%
CapEx [касса], млрд \$	1,4	50	36	12	13
CapEx/Выручка, %	8%	10%	9%	12%	16%
ROACE*, %	6,5%	20,2%	7,6%	8,6%	3,9%

* Чистая прибыль / Средневзвешенный капитал (Капитал + Долг)

Дереккөз: ашық деректер негізінде ENERGY Insights & Analytics құрастырған

Әлемдік мемлекеттік мұнай-газ алыптары көлемі әлдеқайда үлкен болғанына қарамастан, ҚМГ үшін бағалы бағдар болып табылады. ҚМГ-ның табыстылық көрсеткіштері саланың көшбасшыларымен салыстырғанда да лайықты деңгейде көрінеді, олар өздерінің ірі масштабтарының арқасында елеулі операциялық рычагқа ие. ҚМГ менеджментінің тиімділікті арттыруға бағытталуы әлемдегі жетекші мемлекеттік мұнай-газ компанияларының негізгі басымдықтарына сәйкес келеді.

Дегенмен, ҚМГ ROACE көрсеткішінде айтарлықтай артта қалып отыр, бұл бағытқа ерекше назар аудару қажет. Бұл алшақтықты жою оңай емес: таза пайданың өсуі жеткіліксіз — капиталды қайта құрылымдау мен негізгі емес активтер портфелін қайта қарастыру талап етілуі мүмкін. Бұл стратегиялық тұрғыдан аса маңызды міндет:

Қазақстанның ірі мұнай-газ компаниясы капитал мен инвестицияға төмен қайтарым көрсеткенше, [елдің энергетикалық секторының жаңа инвестицияларға қол жеткізуі](#) қиын болады.

ҚМГ-ның 2025 жылғы 1-тоқсандағы қаржылық нәтижелері

ҚазМұнайГаз [2025 жылдың бірінші тоқсанында](#) сенімді операциялық нәтижелер көрсетті: компания мұнай бағасының төмендеуіне қарамастан мұнай және газ өндірісін арттыра алды — Brent маркалы мұнайдың орташа бағасы баррельі үшін \$83,2-ден \$75,7-ға дейін төмендеді. Бірінші тоқсанда компания өткен жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда мұнай және газ конденсаты өндірісін 5,8%-ға өсіріп, 6,4 млн тоннаға жетті. Өсудің негізгі қозғаушы күші — Теңіз кен орнында өндірістің 24,9%-ға өсуі, бұл «Болашақ Кеңейту Жобасы» / «Құбырлық Қысымды Басқару Жобасының» іске қосылуына байланысты. Табиғи газ өндірісі де 12,7%-ға артты. Ал мұнай тасымалы көлемі 2,9%-ға қысқарды, бұл Қашаған кен орнынан жеткізілімдердің азаюы және теңіз логистикасындағы уақытша қиындықтармен түсіндіріледі. Керісінше, мұнай өңдеу көлемі 11,1%-ға өсті, бұл Қазақстан мен Румыниядағы мұнай өңдеу зауыттарының жоғары жүктемесіне байланысты.

Қаржылық жағынан ҚМГ-ның 2025 жылдың бірінші тоқсанындағы кірісі тұрақты деңгейде қалды — 2241 млрд теңге [\$4,39 млрд], өткен жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда тек 0,6% өсті. Бұл мұнай бағасының төмендеуі мен тасымал көлемінің азаюының теріс әсерін өңдеу мен трейдинг көлемінің өсуі толықтырып отырғанын көрсетеді. EBITDA көрсеткіші 6,2%-ға өсіп, 582 млрд теңге [\$1,14 млрд] болды. Өсу ірі кәсіпорындар мен серіктес компаниялардан түсетін пайда үлесінің артуы және мұнай, газ, мұнай өнімдері мен басқа да материалдарға жұмсалатын шығындардың азаюымен байланысты болды. Ерекше атап өту керек, еркін ақша ағыны екі есе жуық өсіп — 96,4%-ға артты да, 283 млрд теңге [\$555 млн] жетті. Бұл нәтижеге операциялық ақша ағынының артуы және ірі кәсіпорындардан алынған дивидендтердің елеулі өсуі себеп болды.

Консолидированный отчёт о совокупном доходе

млн. тенге	3М 2025	3М 2024	Изменение	Изменение, %
Выручка и прочие доходы				
Выручка по договорам с покупателями	2 241 251	2 227 318	13 933	0,6%
Доля в прибыли совместных предприятий и ассоциированных компаний, нетто	185 393	154 325	31 068	20,1%
Доход от выбытия дочерней организации	-	16 410	(16 410)	-100,0%
Процентный доход, рассчитанный с использованием метода эффективной процентной ставки	43 433	39 817	3 616	9,1%
Прочий финансовый доход	1 102	61 567	(60 465)	-98,2%
Прочий операционный доход	7 391	4 110	3 281	79,8%
Итого выручка и прочие доходы	2 478 570	2 503 547	(24 977)	-1,0%
Расходы и затраты				
Себестоимость покупной нефти, газа, нефтепродуктов и прочих материалов	(1 215 853)	(1 265 810)	49 957	-3,9%
Производственные расходы	(362 146)	(328 271)	(33 875)	10,3%
Налоги кроме подоходного налога	(149 287)	(133 399)	(15 888)	11,9%
Износ, истощение и амортизация	(177 916)	(162 313)	(15 603)	9,6%
Расходы по транспортировке и реализации	(71 393)	(66 509)	(4 884)	7,3%
Общие и административные расходы	(45 480)	(39 005)	(6 475)	16,6%
Финансовые затраты	(81 723)	(74 517)	(7 206)	9,7%
Отрицательная курсовая разница, нетто	(60 928)	(16 521)	(44 407)	268,8%
Обесценение основных средств и расходы по разведке	(22 548)	(96)	(22 452)	23 387,5%
Ожидаемые кредитные убытки	168	(503)	671	-133,4%
Прочие расходы	(6 251)	(8 566)	2 315	-27,0%
Итого расходы и затраты	(2 193 357)	(2 095 510)	(97 847)	4,7%
Прибыль до учёта подоходного налога	285 213	408 037	(122 824)	-30,1%
Расходы по подоходному налогу	(92 695)	(107 597)	14 902	-13,8%
Чистая прибыль за период	192 518	300 440	(107 922)	-35,9%

Дереккөз: ҚМГ-ның 2025 жылдың I тоқсаны бойынша презентациясы

Операциялық көрсеткіштер мен ақша ағыны бойынша оң нәтижелерге қарамастан, таза пайда 35,9%-ға төмендеп, 193 млрд теңге [\$377 млн] болды. Бұл негізгі себептерге амортизациялық шығындардың өсуі, операциялық және әкімшілік шығындардың көбеюі, айырбас бағамындағы залалдар және инфрақұрылым жобаларымен байланысты активтердің біржолғы құнсыздануы жатады. Алайда, компания балансты нығайтуды жалғастырып, таза қарызды 2024 жылдың соңымен салыстырғанда шамамен 20%-ға азайтты және консолидтелген қолма-қол ақша мен оның эквиваленттерінің көлемін 6,9%-ға арттырды.

Жалпы алғанда, ҚМГ-ның 2025 жылдың бірінші тоқсанындағы нәтижелері 2024 жылғы тұрақты көрсеткіштердің заңды жалғасы болып табылады және менеджменттің капиталды ұқыпты бөлу және шығындарды бақылау принциптеріне берік екенін көрсетеді. Нарықтағы тұрақсыздыққа — атап айтқанда, мұнай бағасының төмендеуі мен макроэкономикалық белгісіздікке қарамастан — ҚМГ операциялық тиімділік пен салмақты инвестицияларға басымдық берді, бұл айтарлықтай нәтижелерге әкеліп отыр. Табыс тұрақты болып қала берді, EBITDA өсті, ал еркін ақша ағыны жылдық салыстырғанда екі есе жуық артты, бұл жоғары операциялық рентабельділік пен ірі кәсіпорындардан алынған дивидендтердің өсуімен байланысты.

Шығындарды шектеу және капитал тиімділігіне бағытталған жүйелі саясат, өзгермелі нарық жағдайларына қарамастан, әлемдік жетекші мемлекеттік мұнай-газ компанияларының тәжірибесіне сәйкес келеді. Дегенмен, менеджменттің күш-жігеріне

қарамастан, компания бірнеше қиындықтарға тап болып отыр: ОМГ мен ЭМГ-дегі операциялық шығындардың өсуі, ірі салалық жобаларға шектеулі ықпал, NCOC-пен арбитраждық дау, сондай-ақ KMG International-дың төмен нәтижелері. Тұрақсыз нарық жағдайында ҚМГ стратегиясы қаржылық тұрақтылықты сақтауға бағытталған болып көрінеді. Айта кетерлігі, компания дивиденд төлемдерінің көлемін бекіткен (Brent бағасына тәуелді), бұл негізгі акционер — мемлекет үшін резервтік ликвидтікті қалыптастыруға ұмтылысын көрсетеді (шығындарды оңтайландыру бойынша ағымдағы бастамалар есебінен).

Қорытынды

Жалпы алғанда, «ҚазМұнайГаз» 2024 қаржылық жылында жаһандық мұнай нарығының тұрақсыз және күрделі конъюнктурасына қарамастан сенімді нәтижелер көрсетті. Басқарманың операциялық жақсартуларға, капиталды тәртіпті бөлуге және қарыз жүктемесін төмендетуге бағытталған назары компанияға өз саласындағы және әлемдегі ірі мемлекеттік мұнай-газ корпорацияларымен салыстырғанда лайықты көрсеткіштерге жетуге мүмкіндік берді.

Сонымен бірге «ҚазМұнайГазға» инновацияларға және тиімділікті арттыру бағдарламаларына берік ұстанымды сақтау қажет, себебі олар негізгі табыстылық көрсеткіштерін жақсартуға ықпал етеді. Бұл өте маңызды, өйткені компанияның капиталға қайтарымы әлі де саланың әлемдік көшбасшыларынан төмен. Табыс көрсеткіштері көбінесе капитал құрылымы мен көлеміне тәуелді болғандықтан, компания активтер құрылымын оңтайландыруға және негізгі емес немесе шығынды активтерді сатуға назар аударуы керек. Мұндай тәсіл капиталды пайдалану тиімділігі — бизнестің табыстылығын анықтайтын негізгі көрсеткіштердің бірі болғандықтан өте маңызды. Бұл салада әлемдік орташа көрсеткіштерден асып түсу Қазақстан энергетика секторына (жаңа) тікелей шетелдік инвестицияларды тартудың маңызды қадамы болады.

«ЭНЕРГИЯ» аналитикалық орталығы

«ЭНЕРГИЯ» аналитикалық орталығы» ЖШС (ENERGY Insight & Analytics) [KAZENERGY қауымдастығы мен AppStream IT-компаниясының](#) бірлескен кәсіпорны болып табылады. Компания шешім қабылдаушыларға нарықтың жетекші ойыншылары туралы егжей-тегжейлі ақпаратпен неғұрлым маңызды салалық көрсеткіштерді талдауға және болжауға мүмкіндік бере отырып, Қазақстанның мұнай, газ және электр энергетикасы салалары үшін деректердің, аналитикалық ақпараттың және ұсынымдардың басым көзі болуға ұмтылады. Energy Insight & Analytics қызметі дәйекті кезеңдері бар аналитиканың бүкіл циклін қамтиды: сипаттамалық, диагностикалық, болжамдық және ұйғарушы аналитика.

Energy Insight & Analytics-тің негізгі құралы мен өнімі - бұл өзіндік бағдарламалық жасақтамасы - ашық бастапқы бағдарламалық жасақтама ретінде бағдарламалық жасақтама ретінде пайдаланудың нақты жағдайлары үшін деректерді анықтауға, оқшаулауға, пішімдеуге және тиімді ұсынуға арналған [EXia аналитикалық платформасы](#).

Дисклеймер / Жауапкершілікті шектеу

Бұл құжат тек танысу мақсатында пайдалануға арналған. Онда берілген ақпарат қандай да бір бағалы қағаздарды сатып алуға, өтеуге дейін ұстап қалуға немесе сатуға немесе қандай да бір инвестициялық шешімдер қабылдауға ұсыныс болып табылмайды және қандай да бір әрекетке шақыру болып табылмайды.

Осы құжатқа енгізілген болжамды болашақ нәтижелерге қатысты кез келген мәлімдеме, бағалау немесе болжам дәл болмауы мүмкін, сондықтан болашақ нәтижелерге қатысты міндеттеме немесе куәлік ретінде сенуге болмайды. «ЭНЕРГИЯ» аналитикалық орталығы» ЖШС (бұдан әрі - ENERGY Insights & Analytics) алушы немесе өзге тұлға осы құжатты немесе оның бір бөлігін пайдалану немесе қате пайдалану нәтижесінде туындаған кез келген түрдегі залал немесе залал үшін алушыға немесе кез келген басқа тұлғаға қатысты қандай да бір міндеттемелерді немесе жауапкершілікті өзіне қабылдамайды; алушының немесе өзге тұлғаның осы құжатты немесе оның бір бөлігін пайдалануы немесе қате пайдалануы нәтижесінде туындаған залал немесе залал үшін өзіне болашақта құжатты немесе оның бір бөлігін жаңарту бойынша немесе құжаттағы немесе оның бір бөлігіндегі анықталуы мүмкін дәлсіздіктер туралы кез келген адамды нақтылау немесе хабардар ету бойынша қандай да бір міндеттемелерді өзіне алмайды.

Energy Insights & Analytics материалдары инвестициялық және өзге де бизнес-шешімдер қабылдау кезінде пайдаланушының, оның менеджментінің, қызметкерлерінің, консультанттарының және (немесе) клиенттерінің білімін, пайымдауын және тәжірибесін алмастыра алмайды. ENERGY Insights & Analytics компанияның пікірі бойынша сенімді ақпарат көздерінен ақпарат алады, бірақ ENERGY Insights & Analytics ақпараттың дұрыстығына жауап бермейді, яғни ұсынылған

деректерге сыртқы аудит немесе өзге де арнайы тексеру жүргізбейді және олардың дәлдігі мен толықтығы үшін жауап бермейді.

Байланыс деректері

www.exia.kz

info@exia.kz

<https://www.linkedin.com/company/energy-insight/>

Қазақстан, Астана қаласы, Д. Қонаев к-сі, 10